

Nr 210.

Av herr **Hage m. fl.**, om ökat anslag till understöd åt skattetyngda kommuner.

Skatteproblemet, huru en någorlunda rimlig skatteutjämning skall kunna ske mellan de svenska kommunerna — och särskilt mellan landskommunerna — har sedan flera år tillbaka varit föremål för överväganden i den svenska riksdagen. Frågan har ej ännu vunnit sin lösning annat än till någon mindre del, exempelvis därigenom att staten tagit på sig någon del av kommunernas skattebördor, vilket dock i en mångfald av fall icke inneburit, att avståndet i skattebördans storlek mellan respektive kommuner avsevärt minskats. Och så länge detta faktum kvarstår, kan man icke tala om en *skatteutjämning*, även om en viss minskning i kommunernas skattebördor i en del fall åstadkommits i samband med vissa åtgärder, som vidtagits inom detta område. Som ett bevis för att en sådan verklig skatteutjämning alltjämt lyser med sin frånvaro, då det gäller ett flertal kommuner, kan exempelvis hänvisas till att statens officiella statistik klagör, att ett mycket betydande avstånd i skattebelastningen alltjämt existerar mellan densamma i vissa »skattelätta» och i de »skattetyngda kommunerna». Här bör då betonas, att detta förhållande existerar, även sedan vissa skatteutjämningsbidrag erhållits till en del kommuner.

Det är beklagligt, att ett sådant missförhållande alltjämt existerar, trots att denna fråga varit föremål för övervägande och utredning sedan så många år tillbaka. Inom de kommuner, där man mer eller mindre kännbart erfar obehaget av detsamma, kan man icke underlåta att alltjämt upptaga denna fråga till övervägande, d. v. s. hur man skall kunna — på ett eller annat sätt, eventuellt genom ett provisorium under avvaktan på en *definitiv* reform — göra någonting för att bringa en rättelse till stånd. Det är från denna utgångspunkt som denna motion nu framföres.

Försåvitt man nu kan finna, förefaller det som om den i utsikt ställda skatteutjämningen för de hårdast skattetyngda kommunerna knappast kan vara att förvänta förrän ännu ett antal år framåt.

Med framförandet av sådana synpunkter som de här anförda ha — som här förut nämnts — vid flera tillfällen sedan en del år tillbaka framförts motioner med yrkande om provisoriska skatteutjämningsåtgärder till fördel för de hårdast pressade skattetyngda kommunerna. Vid riksdagen 1947 fattade riksdagen på grundvalen av en sådan framställning ett beslut, som innebar, att riksdagen för här nämnda ändamål anvisade 11 850 000 kronor i stället för i propositionen föreslaget belopp av 10 miljoner kronor. Detta innebar

att riksdagen — samtidigt som den deklarerade att det är angeläget, att förslag om en skatteutjämning *utan onödigt uppskov* framlägges — förklarade, att högre skatteutjämningsbidrag till nämnda kommuner borde lämnas. Detta uttrycktes i detta fall så, att det högsta beräknade skattetrycket nedbringas från 15 kronor (regeringens förslag) till 14 kronor per skattekrona.

Det har under den tid, som förflutit, icke kunnat anföras några skäl mot ett sådant principbeslut som detta, vars innebörd var att riksdagen ansåg, att ett tillgodoseende av de skattetyngda kommunernas intressen skulle kunna ske genom att det beräknade skattetrycket per skattekrona nedbringades till ett lägre belopp.

Då det nu kan konstateras, att även efter nedsättningen till 14 kronors skattetryck det allttjämt finnes kommuner, som skulle vara i ytterligare trängande behov av skatteutjämning, inställer sig frågan, huruvida icke ett fortsatt framåtskridande på den här en gång inslagna vägen kunde ske ned till t. ex. 13 kronor eller 12 kronor. Motionärerna våga ha den uppfattningen, att ett övervägande härav må kunna ske vid behandlandet av frågan om ytterligare anslag till de skattetyngda kommunerna. Här skulle då på detta sätt kunna ske ett tillgodoseende även av kommuner, vilka ej tillhöra de »allra hårdast skattetyngda», men vilka likväl kunna betraktas som verkligt skattetyngda sådana.

Om det förslag som här framförts torde man nog kunna säga detsamma som anfördes av de segrande utskottsreservanterna år 1947, att det »kan med hänsyn till utgiftsändamålet ej anses innebära någon mera väsentlig belastning för statsverket». Med andra ord sagt: Behovet att hjälpa de skattetyngda kommunerna är så stort, att det väl motiverar ett bifall till motionärernas framställning om ett högre anslag. Givetvis kan ett avvägande i detta sammanhang ske, om man skall våga sig på att gå ned till 13 eller 12 kronor per skattekrona, sedan en detaljerad utredning skett, vad en sådan reform skulle draga i ökade utgifter.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte för budgetåret 1949/50 anslå ett så högt belopp till understöd åt skattetyngda kommuner, att deras behov av hjälp måtte kunna bli bättre tillgodosett än genom Kungl. Maj:ts förslag, eller, om detta icke nu kan ske,

att riksdagen måtte överlämna till Kungl. Maj:t att överväga, huruvida icke efter de riktlinjer, som här angivits, ett sådant tillgodoseende skall kunna ske under kommande budgetår.

Stockholm den 22 januari 1949.

Ernst Hage.

Lars E. Andersson.

J. F. Grym.